

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10.489. szám.

A honvédség lejárata felé.

Irta: Jeremiás Arnold.

A magyar közönség és ennek „közvéleménye“, a magyar sajtó eddig semmi figyelmet sem fordított arra a kitartó hadjáratra, amelyet Ausztriában a honvédség lejárata végett rendszeresen folytatnak és mely végcéljául még a honvéd névnek is eltörlését tűzte ki.

Katonabarátok nem voltunk, sőt nyíltan kimondjuk: gyűlöltük mindig a militarizmust. A militarizmust, mely nálunk még egy idegen népnek sok százados elnyomó törekvéseit is jelképezi és tényleg végre is hajtja.

Nemzeti törekvéseink, hazánk védelme azonban mindnyájunktól megköveteli azt, hogy „elvei föntartásával“ — ezzel a jelenleg divattá lett móddal még a névleg közös, tényleg osztrák hadseregben is egy-egy arkimedesi pontot igyekezzék elfoglalni, hogy onnan segítse ezt az intézményt fekete-sárga sarkaiból kímözdíteni.

Az automobiloknak nagy hadászati jelentősége arra kényszerített, hogy állandóan figyelemmel kísérjem a katonai újabb mozgalmakat. A „Magyar Automobil-Ujság“ hasábjain már számos cikket közöltem ezekről és rámutattam arra a szellemre is, amely a k. u. k. urakat ezidő szerint a honvédség eltörlése, beolvasztása felé vezeti.

A magyar sajtó azonban — úgy látszik — nem akar látni és hallani semmit, ami a leglokálisabb politikán túl terjed. Politikusaink meg olyan mamelekuk voltak mindig, akik a fáktól az erdőt sohasem látták és most sem akarják látni.

Régi fogása pedig az osztráknak, hogy *„míg ő maga messzebb, távolabb, nagyobb célok felé tör, addig a magyart benső marakodásokra bírja, avagy közjogi paragrafusrágással izgatja, foglalkoztatja.“*

Mi gyanútlanul rohanunk az elénk tartott piros posztónak és mialatt azt öklözzük, a viador, az osztrák, zavartalanul üzi kis és nagy játékaikat.

Az osztráknak a honvédség mindig szálla a szemében és valljuk be őszintén, de büszkén is: honvédeink 48-ban adtak rá elég okot, hogy még a nevüktől is fázzanak ezek a kiaporolt nadrágos urak.

Az egyensúly föntartása szükségessé tette ugyan, hogy odaát is létesítsenek „honvédséget“, azaz hogy: „Landwehrt“, de ezt csak kényszerüsből tették és egyáltalában nem látják be, hogy mire való nekik két teljesen azonos szellemű, azonos nyelvű sereg föntartása, mikor az „egy“ is lehetne.

Nálunk a honvédségnek a negyvennyolcas honvédségben fényes multja, szívünkben gyökere van. Nálunk a honvédség a külön nemzeti hadsereg képviselője, nemzeti önállóságunknak házi használatra engedélyezett egyedüli kifejezője. Önáluk a meglevő haderő nem eléggé megokolt kettéosztása, „honvéd“ neve pedig egy kelően gyűlölt idegen, a multban ellenséges, a jelenben szeparatistikus törekvést szolgáló magyar intézményre emlékeztető, kellemetlen *memento mori*.

Egy nyugalmazott osztrák törzstiszt így fejezte ezt ki nem rég előttem: „Ugyan hogyan tetszenék a magyaroknak, ha magyar fiukból „kozák“-ezredek létesítenénk?“

Hát bizony, a magyar fiu, aki a közös hadseregbe sem kívánkozik, a „kozák“ nevet el nem tűrné sehogy sem.

— „No látja — az osztrák kénytelen volt az őt megverő magyar „kozák“-nak, a honvédeknek a nevét fölvenni.“

Ezek és hasonlóak csak érzelmi okok! De a Landwehr azonkívül bizonyos kicsinylésben is részesülni szokott — felülről, sőt mindenféle tekintetben kedvezőtlenebb viszonyokban kell élnie.

Igy aztán „lassan-lassan“ oda fejlődtek a dolgok, hogy ma már a közös hadseregben és a Landwehrben a „Landwehr“ nevével másképp nem is beszélnek, mint: „der Titel „Landwehr“ ist ganz unpassend und nicht mehr zeitgemäß.“ (A „honvéd“ név már egyáltalában nem illő és többé nem korszerű.)

A maradiságáról világhírű osztrák hadsereg tehát egyszerre annyira modern lett a honvéd névvel szemben, hogy már a korszerűtlenséggel is érvel ellene.

És e kifakadásokat, agitáló iratokot I. Ferenc József, Ausztria császárájának hűségesen az asztalára teszik reggelenként!

Csoda-a, ha a magyar honvédek egyenruhája most egyszerre a közöshöz hasonlóvá vedlik? (Lásd az új egyenruhaszabályzatot.)

Csoda-e, hogy a honvédséget tüzéséggel kívánták ellátni mindaddig, amíg ezzel újabb lépést láttak a beolvasztás felé, de menten befagyott a tüzéségg eszméje, amikor arról kellett meggyőződni, hogy a magyar nem szűnt meg kuruc lenni?

Szerveztek osztrák önkéntes automobilista csapatokat, de a magyarokat még csak meg sem hallgatták akkor.

Csak mikor már meg van az osztrák, akkor került a sor mi ránk, hogy ezzel is kifejezés adassék annak a következtetésen betartott eljárásnak, hogy a magyar mindig hátrább álljon, mint az osztrák.

Hogy már szervezve van az osztrák, most leküldték az osztrák kész automobilos katonai szervezetnek a szabályait és a Magyar Automobil Clubnak meg a naiv magyar Mótorkerékpáros Szövetségnek teljes szabadságában áll azokat vakon elfogadni és egy újabb közös katonai intézmény létesítéséhez hozzájárulva, egyben segédkezet nyújtani a honvédség újabb hátraszorítására.

Két hazaellenes bűn egy lépésre!

Nem oda Buda!

Szüntessék be az osztrákok az ő Landwehrjeiket vagy nevezék el kozákoknak, ha az bennük szebb történelmi emlékeket ébreszt, de újabb közös intézmények létesítéséhez magyar ember hozzá nem járulhat. Szemünk fényének dicső honvédségünknek újabb háttérbe szorításához segédkezet nem nyújtunk, sőt ellene leszünk minden rendelkezésre álló erőnkkel és ha még nem halt ki sajtónkból a hazafias érzés, akkor küzdelmünknek pártját fogja az is.

A magyar sajtó hazafisága pedig mindaddig nem halhat ki, amíg nyomdafesték magyar betűt rak papírra. Nem félünk tehát attól, hogy ebben a harcunkban magunkra maradnánk, akkor pedig az automobilos önkéntes csapatok, kik azért az egész seregnél tehetnek szolgálatot, vagy honvédek lesznek vagy egyáltalában — nem lesznek!

A politikai helyzetről.

* Az ellenőrzési szemlék elmaradnak. A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett valamennyi magyarországi és horvát-szlavonországi vármegyei és városi törvényhatóságokhoz az ez évi ellenőrzési szemlék s időszaki jelentkezések tárgyában s további sürgős intézkedés végett értesíti a törvényhatóságokat, hogy a közös hadsereg nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg hozott határozat folytán, a honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi, valamint a népfölkelés időszaki jelentkezései a folyó évben nem tartandók meg. A tisztí jelentkezések azonban az eddigi módon a folyó évben is teljesítendők.

* Az állami tisztviselők óvadékanak visszafizetése. Azoknak az állami tisztviselőknek, akik vagy pénzkezeléssel vagy pedig más felelősséggel teljes munkával vannak megbízva és ezért óvadékokat tettek, az állam vissza fogja fizetni az óvadékaikat. A visszafizetést az 1907. évi költségvetésbe veszik föl, úgy hogy azt már október 1 től visszamenőleg számítják.

* Erős küzdelem folyt tegnap Marosvásárhelyt. Képviselőválasztás volt. Szakáts Péter vasárnap óriási közönség előtt tartotta meg programmbeszédét. Azonban a polgárság hiába lelkesült Szakáts mellett, mert előre láthatólag Dr Fenyvesi Soma ügyvéd kapja meg a mandátumot, akinek tegnap d. u. 4 óráig 121 szótöbbsége volt!

Hü Magyarországnak Népéhez!

Jelige: „A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma; és: 1848, jöjjön el a te világod!“

Kis fiu voltam.

Testvéreimmel egy külső szobánkban játszadoztunk, midőn rémület-től sápadtan rohant be szegény jó anyánk; ... védőleg karolt fel bennünket és vitt belső szobánkba, hol szeptegve fogódtunk szoknyája rancsaiba.

Kint harsány hangok, dübörgés, csörrenés; ... durva kéztől felszakad az ajtó és egy tiszt vezényiote alatt őt morc és nagytermetű katona nyomult be, ügyet vetve a sarokba, hol meghuzódtunk.

A tiszt nyomban kiadta a parancsokat, aztán távozott.

A katonák «vasas németek» voltak; a megtagadott adót jöttek végrehajtani.

Parancsnokuk távoztán kényelemben rakták magukat, mindent

ide-oda szórtak, nehéz kardjaikat szépen politurozó't zongoránkra dobták, aranylábu selyem asztalunkon tisztítottak csizmat.

Mi visszahúzódtunk előlük a kis szobába s hová lehetett; de három nap múlva még 12-en jöttek és ekkor — mert nem lett volna fekhelyünk — ki kellett az adót fizetnünk.

A «Steueramban» kaptunk «Quit-tung»-ot, ezzel mentünk a «Platz-Commandó»-ba, onnan új «Befehl» lett kiadva s a vasasok eltavoztak tőlünk. El is bucsuztak, ... ökleikkel integettek felénk, ... azt mondták, hogy: «Du Kossuth Hund», «Du Rebell!» ...

A hatás: a leigázottságnak szívfacsaró szégyenérzete.

Jó apám ügyvéd volt, jöttek hozzá a hü falusiak és elvegezvén ügyesbajos dolgukat, felénken körülnezték, nem hallja-e valaki és aztán suttogva kérdezték apámat: «Uram! mi lesz velünk? ... El meg Kossuth? ... hol van? visszajön-e bennünket vezetni ... felszabadítani? ... hoz-e nekünk fegyvert? ... Klapka, Garibaldi hoznak-e nekünk segítséget? ... mert hát: a zsoldárok konfiskáltak ám nemcsak egyesöví tüzköves szőlőőrző fegyverünket, de még kenyervágó hosszabb késeinket is. Uram! ... meg hát azonfelül sok ám ami szívünk bánatja, keserve Uram!» ...

A hatás: Titokzatosság, reménytelenség és sajnálkozás: szegény Magyarország!

Egyszer csak változtak a viszonyok.

Nagy öröm ért bennünket gyermekeket; mi fiuk: kaptunk bőszajú csipkés inget, piros nadrágot, szépen himzett fehér mellényt, zöld dolmányt pitykés gombokkal; kalpagunkon sastollal és arvalányhajjal játszadozott a szellő; kordován csizmánkon ezüst sarkantyú pengett.

A lányok: kaptak szép pártát, dus hajuk hosszát lógóra lett be-

fonva, a fonatnak vége csokros nemzeti pántlikával volt elkötve.

A hatás: Felebredt remény, ... tán lesz még Magyarország!

Ismét változott a kép; készültünk az első képviselő-választásra

Öregjeink tűnődtek, tanácskoztak, fontolgattak; találgattak merjünk-e? ne-e? mindenkinek 1848 volt a szíve vágya, de senki sem bizott abban, hogy az útja lesz-e helyesebb, vagy a másé! ...

Eljött az első képviselő-választás napja; lázban égett az egész város, szorongva várták az eredményt. Egyszer csak alkonyatkor az ódon városház erkélyén megjelent a kürtös és kihirdették, hogy: elbukott a 48-as zászló! ...

A kérges marku, izmos karu zászlótartók kezéből kihullott a zászlónak a rudja; a zászlótartók elkezdtek sirni; sirt a párt, a nép, sirt mindenki, még az ellenpárt is, ... az is, a ki győzött! ...

A hatás: vigasztalás: talán így lesz jobb; fohászok: talán másképp mégis jobb lett volna! ...

Ismét másképp. 1866-ot—67-et irták.

Izgalomban volt az egész ország; folyt az alku; jöttek-mentek az üzenetek Bécsbe fel ... és alá Magyarországra ... egy nap reménylünk, másnap kételkedünk, lesz-e? nem-e? es jó lesz-e? ugy, nem-e?

Végre 67-ben megtörtént a kiegyezés.

Az volt mondva, hogy az alap meg van adva és vártuk a fejlődést.

A hatás: Fellelegzettünk, reménylünk, hittük a jobb jövőt, vártuk az eredményt.

Közben multak az évek; a bal folyton sürgette a fejlesztést ...

Egyszerre csak jobbról, nagyevű emberek bekiáltották a világra:

ne reméljete! nincs fejlődés! a kiegyezés egy örök alap, azt nem lehet fejleszteni! a 48 örökre el lett 67-ben temetve! ...

A hatás: Nagy zavar és pártoskodás; nem tudtuk mi van? mi nincs? még kevésbé tudtuk, hogy mi lesz? mi nem? ...

Legujabban ismét változott a helyzet.

Feltártult előttünk a «végtelen nyomor és szenvedés»-nek szerencsétlen véreinkkel és karhatalommal támogatott képe; ... de a végzet különös kegyelméből csoda történt; ... a vészjósló viharfelhő megnyílt s mint égi megnyilatkozás kitudódott egy nagyon szomorú, de annál valóbb döntő nemzeti igazság! kitudódott: hogy a miről azt hittük, hogy van, az nincs, ... es a miről azt hittük, hogy nincs, — az van! ...

A hatás: az, hogy lehullott a epel, ... hogy vége a komédiának, ... hogy lett világosság! ...

Jelentősége a változatnak az: hogy ma minden párt s minden magyar tisztán láthat.

Jelentősége a változatnak az: hogy most kezdődik az egygyé olvasztási munka! hogy a 48 kikelt sirjából, feltámadott ...

Jelentősége a változatnak az: hogy nem fogjuk soha többé elfeledni sem ezt a történetet! ... sem azt, hogy mi minden történt velünk szent szabadságharcunk folyamán, sem azt hogy Mohács óta századokon keresztül elnyomott szolgaságban sanyalódott hazánk es nemzetünk! ...

Szettörte immár rabláncait a Turul! ...

Honunk világossá lett egének kék azurján: fenn szárnyal a Turul madár ... mutatja az utat! ...

Tekintsünk rá hittél! ... tekintsünk reménytel! ... szeretettel! ...

Kövessük szent elhatározással! ... megingathatatlan kitartással és retenthetetlen bátorsággal! ...

Ani mindennapi kegyerünket add meg nekünk ma; és:

1848. jöjjön el a te világod!

Magyarok! ... Testvéreim! ...

Előre! ... csak előre! ...

Dr. Vödrös Jenő,
ügyvéd.

KÜLÖNFÉLÉK.

A nyergestetői emlékűnnep.

Bécses székely hazánk minden talp-alattnyi földje, minden porszeme mentőval van tele. Az igaz hazafiság által verrel öntözött rögök „áldó imádság”-ra szólítják a hü utódokat.

Alig mult el a fehéregyházi Petőfi-ünnepély, e hó 5-én a csikvármegyei Nyergestetőn gyűlt össze a hazafias székelység. Mintegy másfél ezren vettek részt a fényesen sikerült ünnepben, melyen Dr. Nagy György országgyűlési 48-as képviselő a következő nagyszabású alkalmi beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt ünnepelő polgárság! A nagy idők nagy emléke iránti kegyeletben én édes testvéreim!

1848 február 13-án éjfélokor megkondult Párisban, Franciaország fővárosában a Notre Dame templom vészharangja. A megkonduló harangból a szabadság szava zendült meg és szállott a szent szó országból országba, szállott szívből szívbe, eljutott a mi édes hazánkba, a Kárpátoknak felleglőrő bércsei visszazengtek a szabadság himnuszát, az ébredő természet felébredtek a lelkek, a nyíló ibolyával kinyílt a szívekben a szabadság virága s megszületett a világtörténelem két legragyogóbb emlékü esztendője, a magyar szabadságharc páros éve 1848—1849.

Édes hazánkban a lelkek napsugaras tavaszát hosszú, nehéz tél előzte meg. Koronás tiránusok szabadságunkat eléb lancra verték, halálra ítélték, azután reáborították a Bécsben szőtt fekete-sárga szemfödőt, elevenen a sirba ásták s a sir fölött kárörvendve vijjogott a szabadság halálmadara a kétféjú sas. Századokon át sirban feküdt a szabadság! Nem volt a nappalban semmi áldás, nem volt nyugodalma az éjszakában. Hideg volt a tavasz, dermesztő a tél. Csened volt; halálos, siri csend. A néma ajak csak átkot

A „SZEKELY-UDVARHELY” TARCAJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig

Irta: Conner: János, ford. Balásy Dénes.
(54. folytatás.)

E határozmányokat, mint akkor is már régi szokást, 1499-ben II. Ulászló király bizonyos tekintetben módosította és speciálizálta: Moldva elleni, a király vezetése alatt indított támadó háborúban, kivétel nélkül mind három fegyverfogható a hadjáratban való részvételre voltak kötelezve és pedig előnyomuláskor az elővédet, visszavonuláskor a hátvédet képezik. 15 napig sajátjukból élelmezik magukat. Mikor a hadjáratot csak a király helyettese vezeti, akkor csak a fele áll ki; ugyanez az eset forog fenn, mikor a király vezetése alatt Oláhország ellen foly a támadó háború. Mikor azonban a király egy Oláhország elleni háborúban magát képviselteti, vagy pedig személyesen folytat háborút az ország északi ellenségei ellen, akkor a székelyek a széki kapitány vezetése alatt huszanként tartoznak hadba menni s a legénységnek a szék fizeti a zsoldját.

Nyugat felé folyó háborúban csak 10 székely kelhet föl és látandó el szoddal. Viszont ha az ország hátárain belül foly a háború, akkor ezek a megszorítások nem állnak, hanem az egész legénység addig marad a harcúterén, míg a nyugalom helyre

áll és az ország az ellenségtől megvan tisztítva. Mikor pedig Erdély védelme forog szóban, akkor a körülmények szerint a vajda vagy ispán állapítja meg a részarány számot. A földönlakók és a teljes székelyek, Erdély védelmezésének esetét kivéve, a hadi szolgálat alól fölmentetnek.

Mihelyt a csapatok a főparancsnoknak át vannak adva, minden szökevény, vagy aki szót nem fogad, hallálal és ingóságának elvesztésével lakol. Ugyanígy járnak azok, kik a hadi kötelezettség alól kibujnak, vagy menet közben szöknek el.²

E rendszabályok elég világosak és érthetők, de két pontot ki kell belőlük emelnünk: 1. A 15 napig tartó szolgálati kötelezettség csupán Moldva és Havasalföld elleni hadjáratban a teljes érvényű és 2. Kiseb csapatok, melyek 10, 20 lélekből állnak, zsoldot kapnak, mit nem a király, hanem az otthon maradtak fizetnek; itt voltaképp nem zsoldról van szó, hanem élelmezési pénzről, mert zsoldosokat a székelyek később sem küldtek soha háborúba. Mint-hogy minden fölkelésre, insurrectiora nézve szabály, hogy a vitéz ellátásáról önmaga gondoskodik, jogos és méltányos vala, hogy mikor a legénység délen vagy északon 15 napnál tovább volt hadban, azon küzdelmen és veszélyen kívül, minnek kitéve volt, legalább az ő ellá-

tásáról az otthon maradtak gondoskodjanak. Hogy ez nem Ulászló király újítása, de régi székely szokás volt, kétségtelenül bizonyítja egyébként egy 1493-iki székely panaszlevél Báthori István ellen.³ E vajda a fegyverfogható legénység 8-ad részét felülésre parancsolta. Ezek számára mindeu székelytől fölszerelésre s a hadjárat idejére egy-egy forintot szedett bé, mely összeg mintegy 10—12 ezer frtra rugott. Minthogy ők a pénz nagyobb részét a fölkelő csapatok fölszerelésére szánták volt, ennek ellenére a vajda a primorokat magához hívatta és mindent elvett tőlük ... E pontnál az a fontos, mint tény, hogy a székelyek részarányaik élelmezésére és fölszerelésére magok közt a vajda vagy a főispán rendelkezése nélkül gyűjtöttek e fajta összegeket, s ez természetes is volt, mert ahhoz nem volt köze a vajdának, hogy a székelyek magok közt miként osztják fel a szolgálat terheit s ebben egymást miként támogatják. Rájok nézve az volt a fő, hogy a fölük kívánt csapatokat megfelelő számban és jól fölszerelve küldjék hadba. Mint főhivatalnoknak, a vajdának az lett volna a kötelessége, hogy védje a gyengébbet az erősebb ellen — nem pedig, hogy pénzöket elszedje, a mi durva erőszakosság volt Báthoritól, ettől a kegyetlen embertől, aki II. Ulászlóban olyan királyt akart választani, kinek üs-

tökét markában tarthatja. Ily és hasonló eljárások a Székelyföldön azután is szokásban voltak.

II. Ulászló e törvénye a XVI. század második feléig maradt érvényben. Verancsics vallomása lényegileg teljesen összevág ezzel. 1552-ből említi Ferdinánd követve, hogy a székelyek, mihelyt egy hónapnál tovább maradnak a harcmezőn, a királytól zsoldot szoktak kapni, továbbá, hogy az udvarnál közülök állandóan 100 ember szolgál, akik évenként háromszor váltatnak fel.⁴

Az 1562-iki országgyűlés mélyreható változtatásokat tett a Székelyföld katonai viszonyain. Odáig vagyis akkor a fegyverfogható székelység 12.500 főt tett ki; ebből háromnegyed rész, mintegy 9400 fő, gyalogság volt és egynegyed rész, 3100 fő, lovas. 1562 után csak a két első rendet hitták fel hadi szolgálatra, míg a jobbágyországba esett harmadik rendet abból elvileg kizárták. E határozatok szerint megszünt ekkor a gyalogság. Ekként a székely fölkelő sereg kezd hasonlítani a vármegyeihez, vagyis a székelység is kizárólag lovassal megy hadba. Sőt egy önálló székely gyalogságnak, a darabontoknak, szervezése után is, székely lovasság állandóan tulsúlyban volt és maradt a gyalogság mellett — kivéve Báthori és Bethlen Gábor hadjáraitainak ideit.

(Folyt. köv.)

hirdetett, a fájó szívnek csak könyvei voltak. S mikor azt hitte már Bécs, azt hitte a császár és lakáj hada, hogy a magyar szabadság örökre, mindörökké meghalt, hogy a sírból nincsen soha többé feltámadás, akkor egyszerre 1848 tavaszán megnyílt a sir, lehullott a szemfödő s diadalmasan kikelt az eltemetett szabadság, letépte magáról a láncokat, az arcokon kigyultak az új élet rózsái, a szívekbe kihajtott a remény virága s az addig néma ajkakon az ézengés erejével zendült meg a szabadság szava: „Talpra magyar!”

Mikor a császári önkény a felébredt nemzet jogait megtagadta, mikor a nemzet igazságát újra le akarta tiporni, mikor újra felhőbe, éjszakába akarta ölni a szabadságnak felkelő napját, akkor a jogaiban, önrésztében vérig sértett, igazságáért megöviskezőnázott nemzet talpra állott, fegyvert ragadott, megzendültek a „harcok csalóganai”: a trombiták s dicsőséges csatákban, hősi bátorsággal védte a nemzet szabadságát, függetlenségét.

A szabadságnak megzendült szava a Székelyföldre is elhatott. Bátor, megértő, hű szívekre talált itt. A szabadságharc történetének fényes lapjai hirdetik a székelyek dicsőségét. Ha szoláni tudnának a néma rögök, ha hangja lenne a hangtalan köveknek, zengő bizonyosságot tennének őseink vitézségéről. Ha minden székely vértanúnak, ki a szabadság védelmében vértelt el, virággal áldozna a halás kegyelet, virágos erdővé változnék a Székelyföld; ha minden hősünkert egy egy ragyogó csillag hullott volna alá: sötét, csilgaltalan lenne az égboltozat.

Szent a hely, hol ünnepelünk. Szenté avatta az igaz, az önzetlen, az önfeláldozó hazaszeretet. Két ellenséggel küzdött itt meg a székely s csak az árulás fosztotta meg a diadaltól, 1849 augusztus elseje szomorú, de dicsőséges napja a székelyek történetének, az akkor a Nyergestetőn vivott ütközetet a dicsőség aranybetűivel véste be Klio a történelem érc lapjaiba.

E hely nem temető. Hőseinknek teste meghódolhatott az elmulás parancsoló, zordon törvényeinek, de lelkük, de szellemük él, hat, lelkesít és munkálkodik. Szép halál volt az ő haláluk! Lehet e férfunak, igaz hazafinak szebb halált álmodni, mint édes hazájáért, hazája szabadságáért elvérezni agyuk zenéje mellett vérszáz haremzőn, életével fizetni meg édes hazája iránti szent tartozását? Nem hiába haltak meg a hősök, vérukkal megszentelték a földet, halálukkal megváltották a nemzet életét.

Reánk utódokra, elvezett hőseinkkel szemben egy nagy, egy nehéz, de dicsőséges kötelesség várkozik. A harc, melyet ők kezdtettek, még nincsen befejezve; az eszme, melyért életet áldoztak, még nem aratott győzelmet; Magyarország függetlensége, szabadsága még nincs kivívva. Csak a közel múltban, a történelmi tegnapi látuk és éreztük, hogy a kamarilla csontkamrájából újra fúj a szolgaságnak sorvasztó szele; a két fejű sas gyilkos karmával újra a nemzet testébe csapott, gonosz kezek újra szöttek szabadságunkra a szemfödőt, az abszolutizmus pribékjei lángba borították alkotmányunk templomát.

Újra megzendült volt nagyságos fejedelmünknek, Rákócynak szava: Recrudescunt vulnera! Felujultak a magyar nemzet sajnó sebei. Kitért szívünkől a kurucoknak keserűsége:

„Csordultig a pohár
Oda a türelem,
Állj sarkadra végre
Kesergő nemzetem!
Elég volt a könny már
Elég volt a szó,
Osztrák császár nem királyunk
Eb ura a fakó!”

Az igazság és az álnokság, a hazaszeretet és hazaárulás, a magyar nemzet és az osztrák császár közötti

harcból az igazság, a hazaszeretet, a magyar nemzet került ki győztesen. Az egy táborba, a függetlenségi táborba, az egy zászló alá sorakozott nemzeti többség diadalmasan visszaverte az abszolutizmus támadásait. Az önkény éjszakája után ma újra egy szebb, egy biztatóbb jövőnek hajnala ragyog ráuk. Valamint nem csügedtünk, nem voltunk kicsiny hitűek az abszolutizmus éjszakájában, éppen úgy nem szabad elbizakodnunk a kivívott jobb jövő hajnalán.

A reánk virradott hajnal munkára, tette, áldozatkészségre kell, hogy buzdítson. A földműves ekéjével, az iparos gyalujával, vésőjével, kalapácsával, a kereskedő mérlegével, a katona fegyverével, a hivatalnok a tollával nemcsak a mindennapi kenyeret kell, hogy megszerezze, hanem be kell töltsék lelkét az a szebb magasabb felemelő hivatás is, hogy ő nemcsak ember, hanem egyszerűsmind gyermeke az édes Hazának s kötelessége ragyogó becsületességgel, önzetlen önfeláldozással dolgoznia a szabadság, függetlenség templomának felépítésén.

A monda mondja, hogy Déva vára felépítésével az az átok fűződött, hogy csak úgy lesz sikeres a munka, csak úgy lesz eredményes a fáradság, ha vérell vegyítik a vakolatot. Ezert esett áldozatul tizenkét társa közül Kelemen kőműves; így épült fel az ő vére hullásán Déva magas vára. Lehet, hogy a sors könyvében úgy van megírva, hogy a magyar függetlenség várát, szent templomát csak úgy építhetjük föl, ha újra vérszenteli meg a munkát. Óh ha nem lett volna elég az ezerszázados vér áldozat, akkor mi székelyek boldogok leszünk, ha mi lehetünk a nemzet Kelemen kőművesei. Őseink emlékéhez méltóan úgy megyünk a halál elébe: „amint más ember menyegzőre men!”

De ha az isteni gondviselés úgy határozta volna, hogy békében, alkotmányos fegyverekkel, véreinkül munkával kivihajjuk szabadságunkat, függetlenségünket, óh vajha a békében is hősök tudnánk lenni, az egymás iránti szeretetnek, az egyetértésnek, az önzetlen munkának igaz hősei. Tisztelje az ifju apját az öregben, szeresse az öreg gyermekeként az ifjut, tanítsa hazaszeretetre az édes anya gyermekét, a nő lángoló lelkesedésével, idealizmusával nemessé a férfunak erős elhatározását, az öregeknek elhatározását zománcozza be az ifjuságnak tüze, hogy így egymást megértve, egymást segítve, egymást szeretve, kez a kezben, szív a szíven, haladjunk az ígért földje: a szabad, független, önálló Magyarország felé, hogy így rójuk le dicső emlékü elődeink iránti szent tartozásunkat, hogy akik vérell és étellel áldoztak a szabadságért, azoknak sirja felett szabadságról suttogjon a szellő, arról zengjen az égboltozat s az ők emlékekre emelt oszlopnál a jövőben, mint szabad, független ország szabad polgárai ünnepelhessünk.

Adja a magyarok Istene, hogy így legyen!

— **Mai számunk** Nagy Boldog-Asz szony ünnepe miatt, egy nappal előbb jelent meg.

— **Mikézai küldöttség Lengyel falván.** Az állami erdőkezeles megszüntetése iránt a „Székely Udvar hely” hasábjain megindított mozgalom az egész Székelyföldön visszhangra talált. Alig mulik el nap, hogy a Székelyföld egyik, vagy másik vármegyéből valamely rokonszenves nyilatkozat ne érkezik hozzánk Vasárnap meg éppen küldöttség tisztelt baró Orbán Ottó közbirtokossági elnöknek, a mozgalom egyik lelkes harcosánál Székelylengyel falván. Mikézai község képviselőtestülete és birtokossága

nevében Ács Mihály községi bíró és Janka Antal birtokos jelentek meg a bárónál, ki székely atyafiságos vendégszeretettel fogadta őket, szíves készséggel nyújtott kimerítő tájékoztatást a nagyfontosságú ügyben. A küldöttség teljes meghatalmazását felmutatva, kijelentette, hogy szívvel lélekkel a mozgalomhoz csatlakoznak és eljárásukról küldöiket a közelebbiről tartandó közgyűlésükön értesítik.

— **Gazdasági Egyesületünk választmánya** folyó hó 14 én d. e. tartotta meg a havi rendes ülését. A napirendre tűzött folyó ügyek közül megemlítjük, hogy Marostordavármegye és Maros-Vásárhely iparfejlesztő és közgazdasági bizottságának a székelyföldi kirendeltség munkáskivitel akciója ellen tett felszólalását a választmány egyhangulag magáévá tette, mert ugyanazok az állapotok vármegyénkben még inkább érezhetők. Lőrinczi István bejelentését, valamint a földmiv. miniszteriumnak az oklevéllel nem bíró gazdatisztek gazdatiszti gyakorlati vizsgájára vonatkozó szabályzatát tudomásul vették. Egyik igen fontos tárgy volt a vármegyei iparfejlesztő bizottság és Szentannai Samuel gazdasági szaktanár javaslata a földmivelésügyi miniszter 43100. VI—3. sz. rendeletének alapján. A választmány mind a kettőt magáévá tette és Szentannainak a megbízás pontos, lelkiismeretes teljesítéseért elismerő köszönetet szavazott. A mezőgazdasági érdekképviseleti szervezetek újjászervezését kényszer társulási elv alapján látja választmányunk célszerűnek. Főntartandó a jelenlegi vármegyénként való területi rendszer. A gazdasági egyesületek legyenek az érdekképviselet szervei, azok tisztviselői egyszerűsmind a mezőgazdasági kamarák hivatalnokai. Szóval a mostani gazdasági egyesületek egyúttal a mezőgazdasági kamarák körébe utalandó törvényes jogokat élvezzék és kötelességeket teljesítsék. Az autonóm ügyek a vármegye kezében hagyandók, de a szakszervezetek véleménye előlegesen meghallgatandó; ellenőrizze az autonóm elintézési módokat és azok ellen előterjesztési és indítványozási joggal bírjon a miniszter és országgyűléshez. Kezdeményezhessen minden a mezőgazdaság érdekkörébe eső törvényhozási intézkedéseket és rendeleteket. Egyesületünk alapjai ez idő szerint számba nem vehetők. A jövőbeli fedezet oda pótlendő, hogy lélekszám arányában megkapja az egylet azt, a mit a legkedvezőbb helyzetben levő vármegyei egylet a százalékból bevesz s ezen felül gyérnépességű vármegyék egyletei bizonyos százalékkal többet, mert az adminisztráció nehezebb. Más ügyek elintézése után, az ülés véget ért.

— **A szabadságharc löporkészítői.** A kezdővárhelyi szünidőző tanuló-ifjúság vasárnap nagyszabású ünnep keretében telepezte azt a diszes márványtáblát, mely Szacsvay János es id Molnar Józsiás székely tüzerfőhadnagyok és tarsaik dicsőséget hirdeti, kik a szabadságharcban huszezer font löpört készítették Gabor Áron agyuihoz. A nagy szabású ünnepet Fekete András megnyitó beszéde vezette be, mely után Kicsid Árpád elszavalt Molnar

Emil lapszerkesztő ódáját. Az ünnepi beszédet Nagy György dr. orsz. képviselő tartotta, aki a múlt lelkesítő képeinek felidézése mellett a jelen politikai helyzetről is megemlékezett és nagyhatású beszédében összetartásra, önzetlen munkára buzdította a polgárságot. Végül Nagy Károly, árvaházi igazgató lelkes beszéd kíséretében átvette az árvaház falába illesztett márvány emléktáblát. A hazafias ünnepel a székely ifjúság szép jelet adta nemes lelkesedésének.

— **Bimbóhullás.** Incze Sándor m. kir. csendőrszervező és neje Lukács Ilona Béla nevű egyetlen fia e hó 14-én reggel 11 hetes korában meghalt. Temetése ma d. u. 2 órakor a bikafalvi ev. ref. sirkertben történt meg.

— **A legelőn levő üszök** — a gazdasági egyesület kiküldöttének jelentése szerint — kitűnő állapotban vannak; főleg a nyugoti fajtak valóságos kővérek. Az időjárás nagyon kedvező mind a legelőre, mind az állatokra.

— **Nem kell pincérleány.** Valamint Magyarországnak évek óta Ausztria szolgáltatja a reformeszméket s az európai törvényalkotások Ausztria felől szállingóztak hozzánk, — igaz, sokszor szöszérint való fordításban — azonképpen Gyergyószentmiklós is némely dolgokban előbb jár — legalább egy löfejjel — nálunknál. Előbb van villamvilágítása, ipartestülete stb., stb. Most pedig a város képviselőtestülete egyhangulag elhatározta, hogy folyó évi október 1 én tul pincérleányt Gyergyószentmiklóson sem vendéglőkben, sem kávéházakban alkalmazni nem szabad. Helyes határozat; méltó, hogy városunk is kövesse.

— **Vármegyei tenyésztehen, üsző és baromfikiallítás.** Lődijazás rendezését határozta el az udvarhely-vármegyei gazdasági egyesület választmánya. E kiállítás f. évi október hó 2 án, az országos állatvásárral kapcsolatosan Székelyudvarhelyt lesz — díjazással és díszoklevelek kiosztásával egybekötve.

— **Sáskajárás Kisküküllő vármegyében.** A vármegyénkkel szomszédos kisküküllőmegyei Bethien-szentmiklós község határában mintegy 4—500 hold területet leptek el a sáskák. Az irtás alkalmával megállapították, hogy a sáskák telve vannak „petével”, mit ha idejük lesz lerakni, ebből is veszedelem származhat. Jelenlegi tartózkodási helyükön a lóherest és kaszálót már valósággal learatták, nincsen ott kasznivaló takarmány semmi sem. A gazdákat valóságos rémület fogta el, mivel nem tudnak utmutatás hiánya miatt védekezni. Az irtás eddig nem sikerült, most a földmivelési miniszteriumhoz fordultak a csapás sürgős elhárítása végett.

— **Eladó korpa.** A brassói katonai élelmezési fiókraktár folyó évi 491. sz. alatt arról értesítette vármegyénk gazdasági egyesületét, hogy 100 métermáza korpát rendelkezésre bocsát. Megjegyzendő, hogy a korpamennyiségből 72 q 30 kg. egész tiszta korpa, míg 27 q 70 kg. hulladék-átmenet (gabona-alj). A korpa ára métermázsánként 6 K 17 fillér a brassói raktárból.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** Az ételeknek és italoknak vendéglő vagy kávéházszzerűleg való kiszolgáltatásnál feltétlen követelmény, hogy az egyik üzletág a másik üzletág készítményeinek előállításával és kiszolgáltatásával csak mellekesen

foglalkozzék; ebből azonban abszolút tilalom bizonyos ételek vagy italok tekintetében egyik üzletágra nézve sem állítható fel és így a vendéglősiparos nem lépi át iparüzési jogosultságának határait azzal, ha vendéglői üzletében kávéházi italokat készít és azt vendégeinek kiszolgáltatja és viszont a kávéház-tulajdonos is szokásos és jogos üzletkörében marad, ha kávéházi üzletében vendégeinek vendéglői be rendezés nélkül kívánatra hideg vagy meleg ételt ad. A kölcsönközvetítő ipar nem lévén engedélyhez kötve, annak miként való gyakorlása nem korlátozható. Következésképpen az ilyen iparosok az általuk közvetített kölcsönök után fizetendő közvetítési díjak jogszabályait a hatóságnak bemutatni nem kötelesek és az iparhatóságnak nincs joga azt elrendelni, hogy a díjjegyzékben megállapított közvetítési díj csakis tényleg kieszközölt kölcsön után szedessék.

Tánciskola városunkban Simkóvits József okl. táncitanító szeptember hó elején városunkba érkezik és szokásos tánciskolai tanfolyamát megnyitja.

Amerikai reklám. A ki azt hiszi, hogy az amerikai üzletemberek a reklámcinálás terén már elérték a legmagasabb rekordot, az csalódik. Ime a következő példa: Coshortonban, Ohio állam egy kisebb városában cirkuszmutatványokra készültek, melyek iránt az amerikaiak rendkívül érdeklődnek. Ezuttal is nemcsak a helybeli közönség, de a környékbeli farmerek nagy serege is elepte a város főutcáját, hogy a cirkusz szokásos reklám felvonulásaiiban gyönyörködjenek. Egyszer csak zenekar vonul fel az utcán, melyet rendkívül cifra egyenruhában pompázó lovas ember követett mellette két zászlóvivővel s utánna a vadállatok ketreccelt szállító kocsiikkal, melyekben azonban tigrisek és orosz-lánok helyett cifrán felöltözött kutyák, macskák és kecskék foglaltak helyet. Az elámult közönség azonban a zászlók felírataiból és a nagymennyiségben szétosztott reklám-kártyákból csakhamar megtudta, hogy ez nem a cirkusz, hanem a Joster and Davis áruházi cég reklám menete, amely orbi et urbi tudatja, hogy a világ minden részéből megérkezett áruk oly látványosságot képeznek, melynek megtekintése száz cirkusz-mutatványnál is többet ér. A reklám-kártyák ígérnek még hihetetlen ármérséklést, ingyen emléktárgyakat a látogatóknak, 14 előképet stb. A nagy titokban előkészített reklám a cég versenytársait is meglepte s mondják, hogy az áruház e napon kitűnő üzleti eredményt ért el.

Cimeres névjegyek rendes és dombornyomással, igen csinos kiállításban készülnek Betegh Pál és Társa könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt, Nagy választék, előnyös árak, pontos kiszolgálás.

SZERKESZTŐI IZENETEK.

Sala Albert és társainak Agyagfalva. Panaszolja Önök, hogy P. K. esperes ur 931—1906. sz. alatt, tehát hivatalos iratában, minden alapos indok nélkül — csupán azért, hogy a tanítói díjlevélben részükre biztosított jogukhoz ragaszkodnak és az ebből fölmerült sajnálatos surlódásból kifolyólag a felsőbb hatósághoz szóló fellebbezésüket, illetve panaszukat közvet-

lenül és nem az esperes ur által küldötték el — így irt önmagukról: „Az ilyen tisztességtelen s becsületes emberekhez nem illő gyanúsításra csak egy német közmondással felelek: Wie der Schelm ist so denkt er.“ Kérdik, hogy ez az adott esetben mit jelent, mert önök, mint vérbeli igaz székelyek — Agyagfalván, a székelység Rákosmezéjén — németül nem tudnak. Az ügy boncolásába avatkozni nem akarunk. Bíraskodni szándékunkban nincs. Annak megállapítása pedig, hogy becsületsértés az idézett kitételben van-e, a bírósághoz tartozik.

H—ly falusbirónak. Ugy tartja a fáma, hogy a „haladók“ ingyen küldött és most is okvetellenkedő nyomtatványa — noha önök semmire sem becsülik, — drága jószág. Annak idején Fejérdarabontváry—Kristóffyék sok ezer koronával kenték meg nyikorgó tengelyét. De a faggyu (értsd a 6000 koronát) elfogyott. Szellemi táplálék azonban bőven terem: gondoskodnak róla „Mit akarunk?“ urék — titokban. Hogy a kutya sem veszi be, pedig boldog-boldogtalannak ingyen adják s hogy minden tisztességes nyilvános helyről kidobták, ok azzal nem törődnek. A „ligások“ felől kukorékol a kakas, pirkadást lesnek... Holott nekik örökre — befellegzett... Vannak hiába mutatja a világosságot — örökre sötétben marad. Világpolgárok akarunk lenni. Pedig, aki azt mondja, hogy ő világpolgár, az vagy tökéletesen hideg és közönyös, vagy önhitt és kevély. Azt hiszik — szereplésük nem soká tart. Elfogyott a faggyu...

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Szám: 2748—906. k. i.

Hirdetmény.

Oklánd község tulajdonát képező korcsmahelyiség és telek folyó évi május hó 18-án történt bérbeadása ellen utóajánlat adatván be, ennek alapján közhírre teszem, hogy a korcsmahelyiség és telek bérbeadására újabb határidőül folyó évi szeptember hó 3-ának d. e. 9 óráját tűzöm ki.

Az árverés Oklánd községébe nagy termében fog megtartatni, mely alkalommal a korcsma és telek 1907 évi január hó 1-től számított három egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Kikiáltási ár 900 korona, feltételek alulírott főszolgabirónál megtekinthetők.

Árverezni csak a kikiáltási ár 10 százalékának — mint bánatpénznek — az árverést vezetőhöz letévése után lehet.

Oklánd, 1906. aug. 3.

SZABADY TIVADAR,
főszolgabíró.

5101—906. tkvi. szám:

Hirdetmény.

Homoródszentmárton község közbirtokosság közhelyei arányosítása ügyében az árvátfalvi határ II. rész 9, 19, 20. sz. tjkvben foglalt ingatlanok szabályozása folytán készített tkvi átalakítási tervzet hitelesítésére a 2579—869. számú szabályrendelet és ezzel kapcsolatosan az 1886 évi XXIX. t. c., 1889 évi XXXVIII. és 1891 évi XVI., valamint az 1892 évi XXIX. t. c. cikkeiben szabályozott teendők foganatosítása végett, a helyszíni eljárás Homoródszentmárton községben 1906. évi szeptember 17-ik és a következő napjaira tüzetnek ki.

Ennek folytán felhivatnak az összes érdekeltek:

1. Hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi tervzet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert az átalakítás befejezése után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a tjkvben elő-

forduló bejegyzésekre nézve előterjesztést kívánok tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata előtt jelenjenek meg és az előterjesztésüket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz, vagy jutalékhoz tulajdonjogot tartanak, de bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886 évi XXIX. t. c. 15—18 §§-ai és az 1889. évi XXXVIII t. c. 5, 6, 7 és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt ismerje el és a bekebelezésre engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményektől elesnek.

4. Mindazok, akiknek tényleg már megszünt követelesre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, a törleszi engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegkedvezménytől elesnek.

Székelyudvarhely, 1906. jul. 28.

Dr. GÖLLNER,
kir. törvényszéki bíró.

KOCSIK kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan kaphatók: Albert Péter kovács mesternél Székelyudvarhelyt. Használt kocsikat becsere és kijavit.

Hegedü-oktatás. Képzett fiatal ember hajlandó bárkit hegedü- oktatásban részesíteni. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó kocsik. Egy félváltos kocsit javítva, jóállás mellett és egy új felolajos tengellyel, előnyös árral eladó David Gergely kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. alatt.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornyagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

Csemege szállót a legfinomabb fajtákból: medock, madlén, fehér és piros sasza stb. különkülön vagy vegyesen szállít bérmentve postakosaranként 3 koronáért a „Köképi csemege szálló-telep“ Nagy-Körű (Jásznagykunszolnok vm.) Nagyobb vételnél előnyösebb ár.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jöhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezentul saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kiváló minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos
fűszerkereskedő.

Mindenféle

bélyegzők

gyári aron és leggyorsabban
szerezhetők be

Betegh Pál és Társa

könyv-, papír-, iró- és rajzszekerkeskedésében Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca. 31. sz.

Keletbélyegzők önnedvezővel; «Mercur» keletbélyegző forgatható ruggyanta szalaggal; «Hungária» keletbélyegző ruggyantából; «Egyetemes önnedvesítő» könnyű szerkezet, egészen rézből és rozplehből, alanyozva; «Monitor» önnedvező, számozó és lapszamozó gépek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
ezalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-akék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.